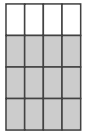

U tamnom vilajetu poreske utaje

Medij - Rubrika: DANAS - Biznis
Datum: Pon, 26/09/2011
Površina članka: 852cm2
Strana: III

Zemlja: Srbija
Autor: Željko Pantić
Deo: 1/1

PRIVREDA I ODRŽIVOST FINANSIRANJA PENZIONOG SISTEMA

U tamnom vilajetu poreske utaje

ŽELJKO PANTIĆ

Može li država kojoj je spisak poreskih dužnika državna tajna uopšte biti smatrana državom? Ima li države, ima li ekonomije, ima li bilo kakvog sistema socijalnih davanja, ukoliko zakonske poreske obaveze važe za mala i srednja preduzeća, dok za srpske milijardere ne važe, i to je onda državna tajna? Hoće li rupa u penzionom fondu napravljena neplaćanjem doprinosa za PIO srušiti ceo sistem socijalnih davanja u Srbiji? Odgovori na ova pitanja moraću da stignu mnogo ranije nego što mnogi na vlasti misle. Kao i u poznatoj bajci o caru Trojanu i njegovim kozjim ušima, i u Srbiji se kozje uši poreske utaje vide golim okom, ali su očigledno najveći poreski dužnici dovoljno moćni da celu naciju drže u stanju svesnog ignorisanja jednostavne i očigledne istine. A ta očigledna istina je da su i Poreska uprava i PIO fond, većim zakonskim mariflucima, potpuno obezbeđeni kada je reč o naplati prihoda za državu i penzioni sistem. Tako je armija preduzeća uvedena u stečaj, ali su zato Poreska uprava i PIO fond dobili zabranu da u procesu stečaja naplate svoja potraživanja, tako da je samo u prvoj polovini ove godine dug neplaćenih doprinosa narastao na gotovo 800 miliona evra, a da je od tog iznosa naplativo samo 50 miliona, zato što je sve ostalo odneo vetar nešto smišljenih zakona o privatizaciji i stečaju, i to je sada nenaplativo.

U međuvremenu, penzije su plaćane uredno, ali to ne znači da sistem funkcioniše, to znači da se iz kriznog budžeta države Srbije sve više i više plaća za penzije i dotira neplaćanje poreza i doprinosa. Naravno da državne dotacije ne važe za sve, već za odabrane srpske milijardere, koji umesto krivične prijave, čak dobijaju i budžetski plaćeno spajanje radnog staža za zaposlene kojima nisu uplaćivali doprinose za penziono osiguranje. Armija ljudi radi na crno, u tamnom vilajetu crnog tržišta Srbije, u kome se na ulicama, i bez dinara poreza, prodaje sve i svašta, a Poreska uprava nema snage da sama, bez ozbiljne političke podrške, uđe u obračun sa tom mamutskom poreskom utajom koji se odvija godinama. Veliki deo zaposlenih, čak i u velikim kompanijama, prima minimalni iznos plate na račun, dok razliku prima na ruke, tako da i po tom osnovu PIO fond i Poreska uprava ostaju kratkih rukava. Država naplaćuje PDV odmah, dok plaća sa skromnim zakašnjenjem koje varira od nekoliko meseci do par godina, tako da se i po tom osnovu nešto desava da magarac lišće pre zelene trave, i da mnoga preduzeća i ne dočekaju da im država,

va, ili javna preduzeća, plate realizovane usluge i proizvode. Na kraju, vešti srpski milijarderi ne plaćaju svojim dobavljačima po desetak meseci, pa ti siroti dobavljači na kraju odluču da ili otpuste svoje zaposlene, ili da predu u celosti na plaćanje na ruke, što naravno znači da Poreska uprava i PIO fond, dodatno ostaju bez prihoda. Kada se sve sabere, rezultat ove crne lepeze poreske utaje dovodi do džinovskog budžetskog manjka, tako da je samo 2010. godine više od 2,2 milijarde evra plaćeno iz budžeta, samo za nadoknađivanje minusa u PIO fondu. U isto vreme, ko i koliko duguje za poreze, doprinose za PIO i zdravstveno osiguranje, po važećim zakonima države Srbije, podatak je koji je državna tajna, i taj podatak ne može da dobije čak ni PIO fond. Tako se krug uništavanja države zatvara, i proces magarčenja onog dela privrede koji plaća svoje zakonske obaveze dovodi do savršenstva.

Pošto se negde mora naći krivac za sve ovo, onda je većim medijskim spinovanjem jako lako plasirati tezu o potrebi da se smanji trošak penzija, što je istina, ali samo delimično. Možete smanjiti penzije koliko hoćete, to neće biti dovoljno, ako u državi porez i doprinose ne plaćaju najveće kompanije,

i ako se mala i srednja preduzeća guraju u stečaj zato što pravila ne važe za sve. Srbija ima strašan demografski deficit, sve manje radno sposobnih, a sve više penzionera, tako da bi ta fiskalna nedisciplina u tom sve manjem delu radno sposobnog stanovništva, vrlo brzo mogla postati upravu ona kap koja preliva čašu i vodi u grčki se-

Armija ljudi radi na crno, u tamnom vilajetu crnog tržišta Srbije, u kome se na ulicama, i bez dinara poreza, prodaje sve i svašta, a Poreska uprava nema snage da sama, bez ozbiljne političke podrške, uđe u obračun sa tom mamutskom poreskom utajom

nario. A upravo u Grčkoj postoji narod koji masovno izbegava plaćanje poreza, voli velike državne penzije i plate, ama ne voli da radi. I njima je do pre samo par godina izgledalo da nema razloga za brigu i da će grčka zemlja dembeljati trajati doreka. A onda je i njima postalo jasno, ono što će izgleda uskoro postati jasno i nama: Nema besplatnog ručka. Neko plaća za penzije i plate. Neko plaća za ono što drugi ne plaća. Niko ne može besplatno da plaća za ono što drugi ne plaća. Tako je zemlja sa devet miliona stanovnika,

pozamašnom turističkom industrijom, hiljadama prelepih ostrva, hiljadama kilometara obale, članstvom u EU i NATO, završila sa dugom većim od 300 milijardi evra i stanovništvom koje trenutno na ulicama protestuje protiv tablice množenja.

Po istom tom zakonu prirode, vešti srpski milijarderi i njihovi zakono-

pružena Grčkoj. Tim pre što bi kriza penzionog sistema došla sama po sebi zbog demografskog odumiranja Srbije, dok bi sadašnja poreska evazija mogla ceo proces veštački ubrzati i dovesti do matematičke nesposobnosti države da servisira novih 100.000 penzionera svake godine. A ta nesposobnost države da plaća svoje račune, zove se bankrot. Sa svim posledicama koje ta reč sa sobom nosi.

Sirom gradova u Grčkoj, građani demonstiraju, gnevno iskajujući frustraciju, kriveći MMF, Angelu Merkel, Nikolu Sarkozija, postojeću Vladu Grčke, za kolaps sopstvene države. Teoretičari zavere spremno su ponudili rame za plakanje sirotini Grčima koje je zla Evropska unija navukla u evro zonu, i dovela je do bankrota. Prosto čovek ne može, a da ne vidi kako bi se mnogo bolje takva priča mogla primiti u Srbiji. Ipak, činjenice se ne mogu zamagliti nikakvim teorijama zavere: svaki narod ima vlast kakovu zasluži, i niti su Grčima krivi Nemci, niti će Srbima biti krivi MFF, ako dode do ekonomskog sloma sistema socijalnih davanja. Taj slom, ako do njega dode, biće posledica prirodnog zakona po kome možete da radite šta hoćete, samo ne možete koliko hoćete.